

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Rijssen-Holten 2017

het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. in te stemmen met de aangepaste beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Rijssen-Holten 2017 (bijlage 1);
2. de ASD te informeren over dit besluit.

1 Inleiding

De beleidsregels zoals deze nu zijn geformuleerd, zijn ontstaan naar aanleiding van de Wmo 2015. Invoering van de Wmo 2015 gaat gepaard met een flink aantal wijzigingen. De Wmo 2015 stelt gemeenten ten doel met minder geld te voldoen aan haar wettelijke zorgplicht, zonder af te doen aan kwalitatieve ondersteuning.

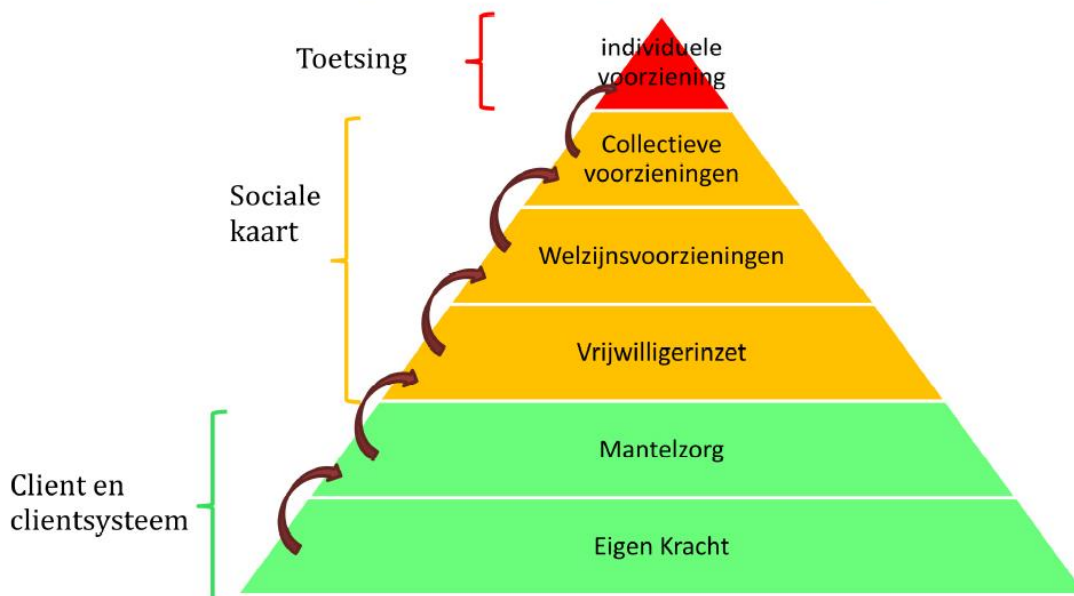
De decentralisatie AWBZ-Wmo heeft tot gevolg dat een aantal AWBZ taken per 2015 door de gemeente zullen worden uitgevoerd. Het betreft de taken extramurale begeleiding (groep en individueel inclusief vervoer), beschermd wonen en opvang, kortdurend verblijf en de GGZ inloopvoorziening. Tegelijkertijd wordt de WTCG regeling afgeschaft, de regeling die chronisch zieken en gehandicapten jaarlijks een financiële bijdrage verschaft wegens meerkosten die zij maken ten gevolge van hun beperkingen. Dit geldt ook voor de compensatieregeling eigen risico (CER) en de regeling specifieke zorgkosten. Daarnaast worden gemeenten ook (nog meer) verantwoordelijk voor het erkennen en waarderen van mantelzorgers, wegens het afschaffen van het mantelzorgcompliment. De Wmo maakt gemeenten tevens verantwoordelijk voor het bieden van onafhankelijke cliëntondersteuning en de (24 uren) telefonische hulpdiensten. Met de inwerkingtreding van de nieuwe wet, de gedecentraliseerde taken en de daarmee gepaard gaande veranderingen, zijn mee veranderende beleidsregels uiteraard noodzakelijk.

De gemeente heeft de plicht inwoners met beperkingen maatschappelijke ondersteuning te bieden, aldus de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hoe de gemeente Rijssen-Holten deze plicht invult, staat in de verordening maatschappelijke ondersteuning, het besluit maatschappelijke ondersteuning en in deze beleidsregels.

Anders dan in de voorgaande gemeentelijke Wmo-regelgeving, staan in deze regelgeving niet langer de voorzieningen centraal, maar de te bereiken resultaten. In een (keukentafel)gesprek wordt de situatie van belanghebbende in kaart gebracht en wordt samen gezocht naar oplossingen voor de ervaren belemmeringen. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar de eigen mogelijkheden, het eigen sociaal netwerk en voorliggende voorzieningen. Als deze niet of onvoldoende leiden tot het te bereiken resultaat, dan kan de gemeente compenseren door het verstrekken van een maatwerkvoorziening. Dit alles onder het motto: *Iedereen moet mee kunnen doen in onze samenleving!*

De inhoud van deze beleidsregels, sluit qua inhoud, maar ook qua opbouw aan bij die van de verordening.

Oplossingsrichting

1.1 Toelichting begrippen

In de Wmo wordt niet langer gesproken over compensatie. De negen prestatievelden komen niet meer voor en zijn vervangen door een verantwoordelijkheid van gemeenten voor het bieden van maatschappelijke ondersteuning.

In de wet wordt onder maatschappelijke ondersteuning verstaan:

1. bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld,
2. ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving,
3. bieden van beschermd wonen en opvang.

De onder lid 1 genoemde onderdelen worden niet op persoonlijk niveau beschikt. Hier draagt de gemeente in algemene zin zorg voor.

Het bij 2 geformuleerde wordt bereikt door het inzetten van algemene of maatwerkvoorzieningen als de persoon van de aanvrager niet in staat is zijn beperkingen die hij ondervindt in zijn zelfredzaamheid of participatie op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk, dan wel door het gebruikmaken van algemeen gebruikelijke voorzieningen te verminderen of op te lossen. Hier gaat het over concrete ondersteuningsvormen zoals individuele begeleiding, dagbesteding, een woonvoorziening of huishoudelijke hulp.

Onder zelfredzaamheid wordt verstaan: in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.

Participatie wordt vertaald in deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Voor mensen die op 1 januari 2015 een geldige AWBZ indicatie hebben voor de taken die worden overgeheveld naar de gemeente, geldt een overgangsrecht. Dit houdt in dat zij maximaal een jaar (of eerder als de indicatie eerder afloopt) de rechten behouden die verbonden zijn aan het indicatiebesluit. De zorg en ondersteuning wordt onder dezelfde voorwaarden geleverd, tenzij cliënt en gemeente een andere vorm van zorg of ondersteuning overeen komen. Het overgangsrecht geldt ook voor mensen die nu hun zorg of ondersteuning inkopen met een PGB.

Beschermd wonen, zoals genoemd onder 3, houdt in het wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en

participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Mensen die op 1 januari 2015 een geldige indicatie hebben voor beschermd wonen vallen onder het overgangsrecht. Dit betekent dat zij gedurende maximaal 5 jaar nog gebruik kunnen maken van hun indicatie, tenzij de indicatie eerder afloopt.

Opvang, genoemd onder 3, houdt in het bieden van onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Het gaat om maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen. Een groep waarbij vaak meerdere, elkaar beïnvloedende problemen spelen. Daarnaast betreft het ook de vrouwenopvang. Vrouwen en eventuele kinderen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld, eer gerelateerd geweld, loverboys, jeugdprostitutie of mensenhandel.

Het bieden van beschermd wonen en opvang moet op grond van de wet altijd middels maatwerkvoorziening bereikt worden. De uitvoering van deze wettelijke taak leidt dan ook altijd tot onderzoek en een beschikking.

Onder de Wmo valt ook het zorgdragen voor een inloopvoorziening. Het betreft een laagdrempelige voorziening voor dak- en thuislozen en (eenzame) personen al dan niet met psychiatrische- en/of verslavingsproblematiek om elkaar te ontmoeten, gebruik te maken van enkele basale faciliteiten (drinken, eten, wasgelegenheid en dergelijke).

Daarnaast heeft de gemeente een belangrijke rol bij de aanpak van huiselijk geweld in de huiselijke kring. Het college draagt zorg voor een Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). Het college bevordert een goede samenwerking tussen het AMHK, de hulpverlenende instanties, de politie en de gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming in de zin van de Jeugdwet.

Ook zorgt de gemeente voor een onafhankelijke wijze van cliëntondersteuning. Over de rol van de onafhankelijke cliëntondersteuner volgt meer in het hoofdstuk 2.

Maatschappelijke ondersteuning

Sinds de invoering van de Wmo in 2007 en de start van de Kanteling in 2009 is steeds meer aangestuurd op de eigen verantwoordelijkheid van burgers. De Wmo 2015 gaat nog meer uit van het feit dat burgers zelf verantwoordelijk zijn voor de wijze waarop zij hun leven inrichten en deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Op grond van de Wmo 2015 wordt van burgers verwacht dat zij elkaar naar vermogen bijstaan. Burgers die zelf of samen met mensen uit hun naaste omgeving niet voldoende zelfredzaam zijn of onvoldoende kunnen participeren, moeten een beroep kunnen doen op ondersteuning die door de overheid is georganiseerd. Ondersteuning van burgers die onder de doelgroep van de Wmo 2015 vallen moet erop gericht zijn dat deze burgers zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.

De vier resultaatsgebieden die onder de compensatieplicht in de huidige Wmo zijn geformuleerd (het kunnen voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning, het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel, het ontmoeten van medemensen en het op basis daarvan aangaan van sociale verbanden) maken geen onderdeel uit van de Wmo 2015. Ook de door VNG geformuleerde, afgeleide 8 resultaatsgebieden komen niet terug in de wettekst. Er wordt in brede zin gesproken over zelfredzaamheid en participatie.

Om de uitvoering van de Wmo 2015 en bijbehorende Verordening maatschappelijke ondersteuning Rijssen-Holten 2015 werkbaar te maken zijn de begrippen zelfredzaamheid en participatie uitgewerkt in concrete resultaatsvelden, afgeleid van de 8 resultaatsgebieden onder de huidige Wmo. Deze resultaatsgebieden geven concrete doelen weer wat betreft het bieden van maatschappelijke ondersteuning. Deze gebieden geven in de uitvoering houvast en herkenbaarheid. Beschermd wonen en opvang worden separaat beschreven.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bekende resultaatsvelden voor bestaande Wmo-taken en nieuwe resultaatsvelden voor de nieuwe Wmo-taken.

De resultaten uit de beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2014 zijn vertaald naar de doelen die in de Wmo 2015 concreet staan benoemd. Ook zijn de nieuwe taken vertaald naar de doelen in de Wmo 2015. Dit levert de volgende onderverdeling op:

Zelfredzaamheid: in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden. Hieronder vallen de volgende resultaten:

- wonen in een leefbaar huis
- wonen in een voor cliënt geschikt huis
- thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren
- ondersteuning bij het zelfstandig leven
- Participatie: deelnemen aan het maatschappelijke verkeer:
- zich verplaatsen in, om en nabij het huis
- zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel
- contact hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten
- ondersteuning bij maatschappelijke deelname

De Wmo benoemt expliciet een aantal thema's die duidelijk tot de verantwoordelijkheid van gemeenten gaat behoren. Deze thema's worden eveneens separaat beschreven. Hierbij gaat het om mantelzorg en inkomensondersteuning in verband met beperkingen.

2 De procedure

Wanneer een burger in aanmerking wil komen voor maatschappelijke ondersteuning zal allereerst moeten worden beoordeeld of deze burger behoort tot de doelgroep van de Wmo. De burger behoort tot de doelgroep als hij ten gevolge van beperkingen, chronische psychische of psychosociale problemen niet voldoende in staat is tot zelfredzaamheid of participatie. De maatschappelijke ondersteuning moet erop gericht zijn de mate van zelfredzaamheid of participatie te vergroten.

2.1 Melding van een hulpvraag

Een hulpvraag kan door of namens de burger schriftelijk, elektronisch, mondeling of telefonisch bij het College worden gedaan. De cliënt zelf kan een melding doen, maar ook iemand anders namens de cliënt. Iemand anders is breed gedefinieerd en kan de vertegenwoordiger zijn, maar ook een mantelzorger, partner, familielid, buurman of iemand anders die betrokken is bij cliënt.

De melding bevat een hulpvraag en ontvangst van de melding wordt door het College schriftelijk bevestigd. Daarbij is het College vanuit de Wmo 2015 verplicht de burger te wijzen op de mogelijkheid kosteloos een beroep te doen op cliëntondersteuning. Dit gebeurt voordat het onderzoek is gestart. Als er sprake is van een spoedeisend geval waarin onmiddellijk opvang noodzakelijk is, al dan niet in verband met de risico's voor de veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, kan het college direct na de melding een tijdelijke maatwerkvoorziening inzetten. Daarna wordt onderzocht of er een permanente maatwerkvoorziening nodig is. Als uit het onderzoek blijkt dat de cliënt opvang of beschermd wonen nodig heeft, dan wordt cliënt gemeld bij de Centrale Intake Maatschappelijke Opvang Twente (Cimot). Vanuit daar wordt, samen met de gemeente en de cliënt, de noodzaak beoordeeld. Als een voorziening in de vorm van opvang of beschermd wonen noodzakelijk blijkt, dan wordt bij voorkeur een plaats in de gemeente van herkomst gerealiseerd.

2.2 Cliëntondersteuning

Vanuit de Wet is bepaald dat het College verplicht is kosteloos cliëntondersteuning aan te bieden aan de melder van een hulpvraag. Daarnaast moet de cliënt op de hoogte gesteld worden van de mogelijkheid hier voor het onderzoek gebruik van te maken. Voor cliëntondersteuning kan een beroep gedaan worden op MEE IJsseloevers. De MEE-gelden die in 2015 beschikbaar komen, worden hiervoor ingezet.

2.3 Vooronderzoek

Het College verzamelt alle van belang zijnde en toegankelijke gegevens over de cliënt en zijn situatie en maakt zo spoedig mogelijk een afspraak voor een gesprek.

De burger is verplicht zich te identificeren en daarvoor een document ter inzage aan te bieden. De burger heeft de mogelijkheid om een persoonlijk plan op te stellen waarin hij zijn situatie schetst en aangeeft welke vorm van maatschappelijke ondersteuning volgens hem het best passend is. Het College moet de burger van deze mogelijkheid op de hoogte stellen. Dit gebeurt in de ontvangstbevestiging die na ontvangst van de melding wordt verzonden. De burger heeft tot 7 kalenderdagen na de melding de tijd om het plan te overhandigen. In goed overleg kan er altijd van deze 7 kalenderdagen worden afgeweken. Er komt een format persoonlijk plan die ook op de gemeentelijke website wordt geplaatst. Een ieder kan gebruik maken van deze format persoonlijk plan. Heeft iemand al een persoonlijk plan, dan wordt wel gekeken of dit plan aan de format voldoet. Het idee achter de mogelijkheid om een persoonlijk plan in te kunnen dienen is dat hiermee de regie bij de cliënt komt te liggen.

2.4 Onderzoek

Na ontvangst van de melding heeft het College zes weken de tijd om onderzoek te doen. Het Gesprek maakt onderdeel uit van dit onderzoek. In dit gesprek zijn in ieder geval de volgende onderwerpen aan de orde:

- a. de behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt;

- b. het gewenste resultaat van het verzoek om ondersteuning;
- c. de mogelijkheden om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp of algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn zelfredzaamheid of zijn participatie te handhaven of te verbeteren, of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- Van gebruikelijke hulp is sprake indien er een huisgenoot aanwezig is, die in staat kan worden geacht de ondersteuning over te nemen. Onder huisgenoot wordt verstaan: iedere persoon met wie de belanghebbende duurzaam gemeenschappelijk een woning bewoont, anders dan in een commerciële huurders- of kostgangersrelatie. Een huisgenoot is bijvoorbeeld een partner, een inwonend kind, maar zijn ook inwonende ouders. Of er sprake is van inwonendheid wordt naar de concrete feitelijke situatie beoordeeld. Daarbij staat inwonend tegenover het hebben van een volledig eigen en zelfstandige huishouding, waarbij er geen zaken zoals huisnummer, kosten nutsvoorzieningen, voordeur e.d. door elkaar lopen. Bij gebruikelijke hulp wordt rekening gehouden met de leeftijd van de huisgenoot. Tot 18 jaar wordt van huisgenoten verwacht dat zij wat betreft huishoudelijke ondersteuning hun bijdragen leveren bijvoorbeeld door hun eigen kamer schoon te houden en/of door hand- en spandiensten te verrichten, zoals het doen van (kleine) boodschappen, het helpen bij de afwas, enz. Bij gebruikelijke hulp wordt uitgegaan van de mogelijkheid om naast een volledige baan een georganiseerd huishouden te kunnen voeren. Alleen bij daadwerkelijke afwezigheid van de huisgenoot gedurende zeven aaneengesloten etmalen zullen de niet-uitstelbare taken overgenomen kunnen worden. Bij het zwaar en licht huishoudelijk werk gaat het veelal om uitstelbare taken. Alleen als schoonmaken niet kan blijven liggen (regelmatig geknoeiide vloeistoffen en eten) zal dat direct moeten gebeuren. Hier zal dan ondanks de gedeeltelijk gebruikelijke zorg wel voor geïndiceerd worden.
- d. de mogelijkheden om met mantelzorg of hulp van andere personen uit zijn sociaal netwerk te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie, of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- e. de behoefte aan maatregelen ter ondersteuning van de mantelzorger van de cliënt;
- f. de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening, zoals opgenomen in het beleidsplan, bedoeld in artikel 2.1.2 van de wet, of door het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie, of de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- g. de mogelijkheden om door middel van samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de Zorgverzekeringswet en andere partijen op het gebied van publieke gezondheid, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen, te komen tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening met het oog op de behoefte aan verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie of aan beschermd wonen of opvang;
- h. de mogelijkheid om een maatwerkvoorziening te verstrekken;
- i. welke bijdragen in de kosten die cliënt met toepassing van het bepaalde bij of krachtens artikel 2.1.4 van de wet verschuldigd zal zijn, en
- j. de mogelijkheden om te kiezen voor de verstrekking van een pgb, waarbij de cliënt dan wel diens vertegenwoordiger in begrijpelijke bewoordingen wordt ingelicht over de gevolgen van die keuze.
- Als de burger een persoonlijk plan heeft overhandigd, dan wordt dit plan betrokken bij het onderzoek en daarom als onderwerp in het Gesprek meegenomen.
- Als de hulpvraag van de burger voldoende bekend is, kan het College in overleg met de burger afzien van het voeren van het Gesprek. Hierbij valt te denken aan het feit dat met de burger korter dan zes maanden geleden een Gesprek is gevoerd, de hulpvraag voortkomt uit noodzaak tot aanpassen van een reeds verstrekte voorziening, burger uitgebreid bekend is bij het College.
- De opsomming c tot en met h geven de volgorde aan waarin oplossingsrichtingen worden besproken. Bij het in kaart brengen van de hulpvraag en de mogelijke oplossingen wordt eerst gekeken of de burger op eigen kracht, met gebruikelijke hulp of met algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn probleem kan oplossen en daarmee zijn zelfredzaamheid of participatie kan behouden of verbeteren. Is dat niet het geval dan wordt bekeken of de inzet van mantelzorg of andere personen uit het sociaal netwerk kan zorgen voor behoud of verbetering van zelfredzaamheid of participatie. Levert dit geen adequate oplossingen op dan wordt bezien of ondersteuning van de mantelzorger een oplossing biedt. Vervolgens kijkt men of er algemene voorzieningen of samenwerkingen met andere partijen in het sociale domein beschikbaar zijn die zorgen voor behoud of verbetering van zelfredzaamheid of participatie.
- Als al deze oplossingsrichtingen niet aanwezig, adequaat of beschikbaar zijn, wordt de mogelijkheid van een maatwerkvoorziening onderzocht.
- Het resultaat van het onderzoek is, dat de ondersteuningsbehoefte in kaart is gebracht en dat inzicht is verkregen in de mogelijkheden van de hulpvrager en de sociale omgeving om zelf bij te dragen aan een oplossing. In deze fase wordt bepaald wat het resultaat zou moeten zijn van de ondersteuning. Met andere woorden: wat kan de hulpvrager straks wel, wat hij nu niet kan?
- De eigen kracht van de belanghebbende staat centraal in het gesprek. Het doel hiervan is om de belanghebbende te stimuleren tot en betere kansen te bieden om volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving. Dit vraagt om individueel maatwerk waarbij de eigen kracht van de belanghebbende en zijn omgeving ook wordt meegenomen in de overweging.

Het heeft de voorkeur om het gesprek in een rustige en veilige omgeving te voeren, dus in een spreekkamer en niet aan de balie. Het voeren van het gesprek in de thuissituatie kan van belang zijn, omdat de gespreksvoerder, dan in relatief korte tijd met eigen ogen een indruk kan krijgen van de leefsituatie van de hulpvrager. Als ook de woonsituatie van belang is, is een huisbezoek zelfs noodzakelijk. Bij een herhalingsvraag kan het gesprek, afhankelijk van de situatie, ook telefonisch plaatsvinden, als dit maar leidt tot het in kaart brengen van de ondersteuningsbehoefte en het samen vaststellen van het te bereiken resultaat.

2.4.1 Algemeen gebruikelijke voorzieningen

In artikel 5, eerste lid onder c en in artikel 8, tweede lid onder 2 van de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning wordt de volgende begripsbeschrijving gehanteerd:

Voorziening die niet speciaal is bedoeld voor mensen met een beperking en die algemeen verkrijgbaar is en niet of niet veel duurder is dan vergelijkbare producten.

Uit jurisprudentie blijkt dat een voorziening algemeen gebruikelijk is als deze voldoet aan de volgende criteria:

1. De voorziening kan voor een persoon zonder beperkingen in een financieel vergelijkbare positie worden gerekend tot het normale aanschaffingspatroon;
2. De voorziening is in de reguliere handel te koop;
3. De voorziening is niet duurder dan soortgelijke producten;
4. De voorziening is niet speciaal bedoeld voor personen met beperking(en).

Iedere voorziening die voldoet aan deze criteria voor de persoon van de aanvrager kan gezien worden als een algemeen gebruikelijke voorziening.

Algemene gebruikelijke voorzieningen zijn voorzieningen (artikelen en/of spullen en gedragingen dus geen diensten) die normaal in winkels te koop zijn, die door de gemiddelde Nederlander gewoon gebruikt kunnen worden en die een geaccepteerde prijsstelling hebben. Een fiets met een lage instap en een elektrische fiets zijn goede voorbeelden van algemeen gebruikelijke voorzieningen.

Het is mogelijk dat een voorziening algemeen gebruikelijk is, maar dat de aanpassingen die daarop nodig zijn, niet algemeen gebruikelijk zijn. In dat geval kunnen alleen de aanpassingen voor een maatvoorziening in aanmerking komen. Ook kan het voorkomen dat een voorziening algemeen gebruikelijk is, maar niet in de levensfase van de belanghebbende. Een voorbeeld hiervan is een autostoeltje voor kinderen waarvoor dit op basis van hun leeftijd niet meer verplicht is. In dat geval kan de voorziening in het kader van de Wmo worden verstrekt.

Op deze regel kan een uitzondering worden gemaakt als er sprake is van een calamiteit. Dit houdt in dat iemand door een plotseling optredende beperking voorheen adequate voorzieningen moet vervangen, die zonder deze calamiteit nog niet vervangen zouden zijn. De gemeente houdt hierbij rekening met de afschrijvingstermijnen van de voorzieningen. Als de afschrijvingstermijn is verstreken, komt een voorziening niet voor vergoeding in aanmerking. Alleen de meerkosten die worden veroorzaakt door de aanwezige beperking, kunnen voor vergoeding in aanmerking komen. De gehanteerde afschrijvingstermijnen staan beschreven in de bijlage "beleid huurverhoging na woningverbetering".

2.4.2 Wettelijke voorliggende voorzieningen

Dit zijn voorzieningen in andere wettelijke regelingen, waar een burger gebruik van kan maken. Het gaat daarbij om voorzieningen die door de burger aan te vragen en te gebruiken zijn ter oplossing van (een deel van) zijn problemen. Bekende voorbeelden zijn de kinderopvang, de hulpmiddelen van de Zorgverzekeringswet (Zvw), de zorg uit de Wet langdurige zorg (Wlz), huur- en zorgtoeslag etc.

2.4.3 Algemene voorzieningen

De Wmo 2015 geeft de volgende begripsomschrijving van de term algemene voorziening:

Aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning.

Inmiddels is duidelijk dat iedereen van een algemene voorziening gebruik moet kunnen maken zonder toegangstoets. Wel bestaat de mogelijkheid om voor het gebruik van een algemene voorziening een vergoeding (bijdrage) van de burger te vragen, welke veelal moet worden betaald aan de aanbieder van die voorziening. De hoogte van deze vergoeding kan de gemeente zelf bepalen. Indien de gemeente dit wenst, kan de gemeente een korting geven op deze eigen bijdrage.

Een formele beslissing (beschikking) van de gemeente is niet nodig. De aanvrager die tot de doelgroep van de voorziening behoort, kan er meestal meteen gebruik van maken. Is de aanvrager van mening dat hij niet voldoende wordt ondersteund met een algemene voorziening, dan geeft hij dat aan bij de persoon met wie hij contact heeft gehad, dan kan hij een

maatwerkvoorziening aanvragen.

Er ontstaan langzamerhand steeds meer nieuwe algemene voorzieningen. Bij dit soort algemene voorzieningen kan gedacht worden aan b.v. boodschappen- en klussendiensten, was- en strijkservices. In de gemeente is het mogelijk om voor het beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften, met andere woorden het doen van de boodschappen (een resultaatgebied onder de oude Wmo) een beroep te doen op de diverse boodschappenservices. Deze services zijn aanwezig en daarom is het doen van de boodschappen geen maatwerkvoorziening. Dit geldt ook voor het voormalige resultaat beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding ofwel de wasverzorging. Cliënten die hiervoor niet zelf een oplossing kunnen realiseren, kunnen gebruik maken van een was- en strijkservice. Naarmate er meer algemene voorzieningen beschikbaar zijn, zal er minder noodzaak zijn tot het verstrekken van maatwerkvoorzieningen.

2.4.4 Maatwerkvoorzieningen

Artikel 2.3.5, sub 3 van de Wmo 2015 geeft het volgende aan over maatwerkvoorzieningen:

Het college beslist tot verstrekking van een maatwerkvoorziening ter compensatie van de beperkingen in de zelfredzaamheid of participatie die de cliënt ondervindt, voor zover de cliënt deze beperkingen naar het oordeel van het college niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen kan verminderen of wegnemen. De maatwerkvoorziening levert, rekening houdend met de uitkomsten van het in artikel 2.3.2 bedoelde onderzoek, een passende bijdrage aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid of participatie en zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven.

Om voor een maatwerkvoorziening in aanmerking te komen, moet duidelijk zijn dat er geen andere oplossingen zoals beschreven in artikel 5, lid 1 van de Verordening, voorhanden zijn. Er zal een aanvraagprocedure moeten worden doorlopen waarin het wel of niet toegekend krijgen van een maatwerkvoorziening, wordt meegedeeld in een beschikking. Tegen de beschikking kan bezwaar en beroep aangetekend worden.

2.5 Het verslag

Het onderzoek zoals bedoeld in artikel 5 van de Verordening wordt door het college schriftelijk vastgelegd en aan cliënt verstrekt. Dit gebeurt zo spoedig mogelijk na het gesprek. Dit verslag bevat de uitkomsten van het onderzoek en eventueel gemaakte afspraken. Het verslag wordt binnen 5 werkdagen na het gesprek aan cliënt opgestuurd. Opmerkingen of aanvullingen van cliënt worden via een bijlage aan het verslag toegevoegd. Hiervoor heeft de cliënt maximaal 5 werkdagen de tijd. Voor dit verslag wordt een vaststaand format gebruikt waarin alle onderwerpen van het onderzoek terug komen. Er wordt in ieder geval opgenomen:

- a. de aanleiding van de melding;
- b. de mogelijkheden c.q. de verantwoordelijkheid die belanghebbende heeft om zelf dan wel via het eigen sociaal netwerk de belemmeringen weg te (laten) nemen op het gebied van de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie;
- c. de mogelijkheden die belanghebbende heeft om redelijkerwijs gebruik te kunnen maken van algemene, algemeen gebruikelijke, voorliggende en/of collectieve voorzieningen;

2.6 De aanvraag

De cliënt of zijn vertegenwoordiger kan pas een aanvraag indienen nadat het onderzoek, en daarmee het gesprek, heeft plaatsgevonden, tenzij het onderzoek niet binnen zes weken na het doen van de melding heeft plaatsgevonden. Client kan een aanvraag indienen middels een vastgesteld aanvraagformulier of door een ondertekend verslag van het gesprek. Dit moet door cliënt op het verslag aangegeven worden. Na het indienen van een aanvraag heeft het College twee weken de tijd om op deze aanvraag te beslissen en de beschikking te versturen. Dit lijkt kort maar in de praktijk zal de afweging voor een maatwerkvoorziening voor een groot deel in de onderzoeksfase plaatsvinden. Op het moment dat de eerste beschikking is verstuurd, is de aanvraag formeel afgerond.

3 Criteria voor een maatwerkvoorziening

In deze paragraaf worden artikel 8 en 9 van de Verordening nader uitgewerkt. Een voorziening kan worden toegekend wanneer voldaan wordt aan de volgende uitgangspunten. Deze uitgangspunten gelden voor alle hierna volgende resultaatgebieden.

1. De oplossingsmogelijkheden zoals genoemd in artikel 5, lid 1, onder c tot en met g zorgen niet (voldoende) voor een adequate oplossing;
2. Er bestaat op grond van een andere wettelijke bepaling geen recht op een voorziening die leidt tot een adequate oplossing voor de hulpvraag;

3. De cliënt heeft nog geen voorziening gerealiseerd of geaccepteerd tenzij het college daarvoor schriftelijk toestemming heeft gegeven. Uit jurisprudentie blijkt dat als het college de oude situatie nog kan toetsen, dit uitgangspunt niet automatisch kan worden toegepast als afwijzingsgrond;
4. Het gaat om een voorziening die nog niet eerder aan cliënt is verstrekt op grond van de Wmo of andere wettelijke bepaling of regeling, en van de voorziening is de normale afschrijvingstermijn nog niet verstreken. Een uitzondering kan gemaakt worden op het moment dat:
 - . De eerder verstrekte of vergoede voorziening verloren is gegaan door omstandigheden die niet te wijten zijn aan cliënt of;
 - . Client geheel of gedeeltelijk tegemoet komt in de veroorzaakte kosten of;
 - . De eerder verstrekte voorziening niet langer een oplossing biedt voor de hulpvraag.
5. De voorziening is in overwegende mate op het individu gericht;
6. Client laat voldoende besef van verantwoordelijkheid zien;
7. De voorziening is langdurig noodzakelijk. Onder langdurig wordt over het algemeen verstaan langer dan zes maanden of blijvend. Onder een blijvende situatie wordt ook de terminale levensfase verstaan. Voor een doorlopende maatwerkvoorziening kan het ook om een kortere periode gaan, bijvoorbeeld na ontslag uit het ziekenhuis. Waar precies de grens ligt tussen kortdurend en langdurig, zal van situatie tot situatie kunnen verschillen.
8. Client is woonachtig in de gemeente Rijssen – Holten. Hier heeft hij zijn hoofdverblijf. Uit jurisprudentie blijkt dat het hebben van het hoofdverblijf in de gemeente meer betekent dat alleen ingeschreven staan in het GBA: cliënt moet daadwerkelijk het grootste deel van de tijd in de gemeente verblijven.
9. De noodzaak tot ondersteuning was niet vermijdbaar;
10. De voorziening was niet voorzienbaar en van cliënt kon niet worden verwacht maatregelen te treffen die de hulpvraag overbodig maakte.

Goedkoopst adequaat

Er wordt altijd uitgegaan van de goedkoopst adequate voorziening. Indien de belanghebbende een duurder voorziening wenst, is dit toegestaan, mits deze voorziening ondersteunend is. De meerkosten blijven voor rekening van de belanghebbende.

Keuzemogelijkheid

De belanghebbende heeft over het algemeen een keuzemogelijkheid bij de maatwerkvoorzieningen, die in de vorm van een voorziening in natura of een persoonsgebonden budget worden ingezet.

3.1 Zelfredzaamheid

3.1.1 Resultaat 1: wonen in een leefbaar huis

Inleiding

Het kunnen beschikken over een leefbaar huishouden heeft betrekking op de ruimten die nodig zijn voor het normale gebruik van de woning en die daadwerkelijk dagelijks in gebruik zijn. Uitgezonderd zijn de zorg voor dieren en werkzaamheden die buiten de woning plaatsvinden, zoals bijvoorbeeld ramen lappen buiten, straat veegen en tuinonderhoud.

Afwegingskader

Het gaat om alle activiteiten teneinde het huis, exclusief de tuin, maar inclusief balkon en berging, schoon en leefbaar te houden.

- a. Als uit het onderzoek blijkt dat een maatwerkvoorziening de meest adequate oplossing is, dan zal de gemeente hiermee ondersteunen.
 - wordt samen met (een wettelijk vertegenwoordiger van) de burger opgesteld. Bij het vaststellen van een plan is het maatschappelijk ondersteuningsplan van de gemeente het uitgangspunt;
 - wordt minimaal één keer per jaar met de burger en/of de burgervertegenwoordiger besproken. In het plan wordt dit vastgelegd. Bijstellingen en veranderingen in het ondersteuningsplan worden schriftelijk vastgelegd;
 - wordt conform het gemaakte maatschappelijk ondersteuningsplan geboden;
 - vertaalt de opdracht in concrete werkafspraken: welke huishoudelijke ondersteuning ontvangt de burger, op welke dagen en tijdstippen, passend in zijn dag- weekprogramma;
 - bevat ook praktische afspraken, zoals over het omgaan met sleutels van burger;
 - beschrijft hoe de ondersteuning is afgestemd met eventuele mantelzorgers en hoe het eigen netwerk van de burger daar waar mogelijk een actieve rol speelt in de huishoudelijke ondersteuning;

- dient door zowel burger als aanbieder ondertekend te zijn;
- wordt aan de burger ter beschikking gesteld.

De uiteindelijke invulling wordt tussen cliënt en aanbieder vastgesteld.

- b. De hulp kan door het college worden toegekend in natura, in de vorm van een persoonsgebonden budget (PGB) of een persoonsgebonden budget-alfa (PGB-alfa). *Toelichting: Kiest de hulpvrager voor zorg in natura, dan heeft hij de keuze uit een aantal aanbieders waarmee de gemeente een contract heeft afgesloten. De gemeente zorgt er dan voor dat het resultaat wordt behaald. Kiest de hulpvrager voor een PGB, dan ontvangt hij een bepaald budget, waarmee hij bij een leverancier van zijn eigen keuze de betreffende hulp kan inkopen. Het PGB wordt overgemaakt naar de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Vanuit de Wet is vastgelegd dat het zogenaamde trekkingsrecht geldt voor PGB's vanuit de Wmo. Degene die de ondersteuning levert dient per periode een factuur in. Na goedkeuring door de SVB wordt het PGB direct naar de leverancier van ondersteuning overgemaakt. Hiervoor moet een ondertekende en goedgekeurde zorgovereenkomst tussen cliënt en leverancier naar de SVB worden opgestuurd.*
De gemeente Rijssen-Holten heeft met een aantal bemiddelingsbureaus werkafspraken gemaakt. Bij huishoudelijke hulp kent het college hulp toe in te behalen resultaten.
- c. Ook bij mantelzorgers kan sprake zijn van problemen met een schoon huis. Dit is een afgeleid recht van de verzorgde, zodat geen zelfstandig recht ontstaat.
- d. Als er sprake is van regieproblematiek kan een beroep gedaan worden op het pluspakket huishoudelijke ondersteuning. Dit pluspakket wordt ingezet als aanvulling op het reguliere pakket huishoudelijke ondersteuning.

3.1.2 Resultaat 2: Wonen in een voor cliënt geschikt huis

Inleiding

De Wmo 2015 stelt dat het College de zelfredzaamheid en participatie van haar burgers moet bevorderen, zodat zij zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Hiermee wordt nadrukkelijk niet bedoeld dat dit in de huidige woning moet plaatsvinden. Bedoeld wordt dat burgers zolang mogelijk extramuraal moeten kunnen blijven wonen.

Als de burger met een beperking niet zelfstandig kan wonen in een voor hem geschikt huis, kan het college een woonvoorziening treffen. De woonvoorziening verhelpt of vermindert de beperkingen of problemen zodat de burger zelfstandig kan wonen in een voor hem geschikte woning. Hiervoor moet de burger in staat zijn om normale (elementaire) woonfuncties te kunnen verrichten, zoals:

- slapen
- eten
- lichaamsreiniging
- toiletgebruik
- het doen van essentiële huishoudelijke werkzaamheden
- koken en keukengebruik
- horizontale en verticale verplaatsingen binnen de woning en
- toegang tot de woning
- het veilig kunnen spelen in de woonruimte (ingeval van kinderen)
- het aan- en uitkleden, wassen en verschonen van een baby

Uit het bovenstaande blijkt dat woonvoorzieningen betrekking kunnen hebben op het verbeteren van de bereikbaarheid, de toegankelijkheid, de doorgankelijkheid en de bruikbaarheid van de woning. Als richtlijn hanteert hierbij het "Handboek voor Toegankelijkheid" (**bijlage 2**). Problemen die alleen te maken hebben met het bereiken van hobby-, werk-, of recreatieruimten zijn in principe geen reden voor het toekennen van een woonvoorziening.

Daarbij is er één belangrijke voorwaarde voordat er ondersteund kan worden: er moet een woning zijn. Als er geen woning is, is het niet de taak van de gemeente om voor een woning te zorgen. Iedere Nederlandse burger dient zelf voor een woning te zorgen. Bij de keus van een woning wordt uiteraard rekening gehouden met de eigen situatie. Dat betekent ook dat er met bestaande of bekende beperkingen rekening wordt gehouden. Als de woning dan nog niet geschikt is kan het college hierbij ondersteunen.

Voorwaarden

Om in aanmerking te komen voor een bouwkundige of woontechnische woonvoorziening of een PGB voor kosten voor verhuizing en herinrichting moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

1. Verhuizen naar een adequate(re) woning is voorliggend op een woonvoorziening
2. De beperkingen worden niet veroorzaakt door de aard van de, in de woning, gebruikte materialen;
3. De aan te passen woning moet niet een van de volgende woonruimten betreffen: hotel, pension, trekkerswoonwag, kloosters, tweede woningen, vakantie- en recreatiewoningen die niet zijn bestemd voor permanent gebruik, ADL-clusterwoningen en gehuurde kamers. kamer in een Wlz

- instelling (met uitzondering van de in- en aanleunwoningen). Voor iemand die in een instelling verblijft, kan in bijzondere omstandigheden een woning "bezoekbaar" gemaakt worden. Dit betekent dat iemand de woonruimte, de woonkamer en een toilet kan bereiken en gebruiken.
4. De voorziening is niet bedoeld voor gemeenschappelijke ruimten. Uitzonderingen hierop kunnen zijn: automatische deuropeners, hellingbanen, het verbreden van gemeenschappelijke toegangsdeuren, het aanbrengen van drempelhulpen of vlonders of het aanbrengen van een opstelplaats bij de toegangsdeur van de gemeenschappelijke ruimte;
 5. De noodzaak tot aanpassen is geen gevolg van een verhuizing waarvoor geen aanleiding bestond op basis van beperkingen bij de zelfredzaamheid of participatie en er was een belangrijke reden voor verhuizing. Een belangrijke reden voor verhuizing kan zijn het aanvaarden van een andere baan, samenwonen of huwelijk. Dit moet per situatie worden beoordeeld.
Client is niet verhuisd naar de, voor hem of haar beperkingen, meest geschikte woning, tenzij daar vooraf schriftelijke toestemming voor is verleend door het college. De gemeente controleert het woonverleden van de cliënt.

Afwegingskader

Uitgangspunt is dat iedereen eerst zelf zorg dient te dragen voor een woning. Daarbij mag er van uit worden gegaan dat rekening wordt gehouden met bekende beperkingen, ook wat betreft de gevolgen hiervan voor de toekomst (de eigen woon-carrière). Bijvoorbeeld als iemand 65 jaar is en zijn badkamer gaat renoveren mag een gemeente veronderstellen dat hij - ook al zijn er nog geen beperkingen - rekening houdt met het gegeven dat hij een dagje ouder wordt. Dat betekent dat de persoon in kwestie aan een douche moet denken in plaats van uitsluitend een bad.

***Toelichting:** Een eigen woning kan zowel een gekochte woning zijn als een huurwoning. Ook bij afwijkende situaties, zoals een (woon)boot of een woonwagen met vaste standplaats wordt gesproken van woning.*

- a. het college beoordeelt of het resultaat wonen in een geschikt huis, ook te bereiken is via een verhuizing.
***Toelichting:** Hierbij zullen alle aspecten worden meegewogen: financiële consequenties van de verhuizing, de termijn waarop een woning beschikbaar komt (in verband met de medische verantwoordende termijn), de argumenten pro en contra verhuizing ten aanzien van de betrokkene en argumenten op basis van eventueel aanwezige mantelzorg. Een zeer zorgvuldige afweging van alle argumenten zal aan het besluit ten grondslag worden gelegd. Bij het in kaart brengen van de financiële consequenties geldt het uitgangspunt dat iedereen geacht wordt de huur voor sociale woningbouw te kunnen betalen.
Als cliënt in staat wordt geacht het resultaat middels een verhuizing te behalen, kan hij ervoor kiezen de vergoeding die hij hiervoor ontvangt, in te zetten om de woning aan te passen. Voorwaarde hiervoor is dat het van te voren vastgestelde resultaat wordt bereikt. Voor het verstrekken van een maatwerkvoorziening om te verhuizen (voorheen verhuiskostenvergoeding) wordt uitgegaan van de daadwerkelijk te maken kosten.*
- b. Als voor het bereiken van het resultaat, het noodzakelijk is, dat de woning wordt aangepast, wordt beoordeeld welke aanpassing in de betreffende situatie het goedkoopst adequaat is.
- c. De kosten van aanpassingen aan gemeenschappelijke ruimten, komen voor rekening van de Woningstichting of de betreffende Vereniging voor eigenaren anders dan automatische deuropeners, hellingbanen, het verbreden van gemeenschappelijke toegangsdeuren, het aanbrengen van drempelhulpen of vlonders of het aanbrengen van een opstelplaats bij de toegangsdeur van de gemeenschappelijke ruimte
- d. De woningaanpassing wordt in natura of in een PGB verstrekt. De kosten van de voorziening wordt bepaald door het opvragen van één (bij aanpassingen < € 5.000,-) of twee (bij aanpassingen > € 5.000,-) offertes op basis van het opgestelde programma van eisen. Bij de vaststelling van de kosten wordt rekening gehouden met de vastgestelde prijzen voor woningaanpassing (bijlage IV bij het Besluit maatschappelijke ondersteuning). Bij een PGB wordt dit uitbetaald aan de woningeigenaar waardoor de vrijheid blijft bestaan het resultaat op een andere manier te bereiken. Bij een voorziening in natura wordt de factuur uitbetaald aan de leverancier of degene die de voorziening heeft gerealiseerd.
***Toelichting:** De gemeente beoordeelt welke offerte als basis geldt voor het vaststellen van de kosten van de woonvoorziening. De woningeigenaar is verantwoordelijk voor de uitvoering van de woningaanpassing conform het programma van eisen.
Na voltooiing van de werkzaamheden, maar uiterlijk 12 maanden na het verlenen van de maatwerkvoorziening, verklaart de woningeigenaar, dat bij het treffen van de*

- e. Het aanpassen van doelgroepen gebouwen zal gebeuren conform de afspraken zoals die door het college gemaakt zijn of worden met de (toekomstige) eigenaar van deze woningen.
- f. Bij het bepalen van al dan niet bouwkundige woonvoorzieningen houdt het college rekening met de belangen van mantelzorgers en professionele hulpverleners, zoals bij tilliften en andere hulpmiddelen die door mantelzorgers of professionele hulpverleners bediend moeten worden.

3.1.3 Resultaat 3: Het thuis kunnen zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren

Inleiding

De zorg voor kinderen die tot het huishouden behoren is in eerste instantie een taak van de ouders. Zo moeten werkende ouders er zorg voor dragen dat er op tijden dat zij beide werken opvang voor de kinderen is. Dat kan op de manier waarop zij dat willen (oppasoma, kinderopvang), maar het is een eigen verantwoordelijkheid. Dat is niet anders in de situatie dat beide ouders mede door beperkingen niet in staat zijn hun kinderen op te vangen. In die situatie zal men een permanente oplossing moeten zoeken. De Wmo heeft vooral een taak om tijdelijk in te springen zodat de ruimte ontstaat om een al dan niet tijdelijke oplossing te zoeken. Dat wil zeggen: de acute problemen worden opgelost zodat er gezocht kan worden naar een permanente oplossing.

Afwegingskader

- a. Als het resultaat niet anders behaald kan worden, zal het college ondersteunen met een maatwerkvoorziening.
 - . wordt samen met (een wettelijk vertegenwoordiger van) de burger opgesteld. Bij het vaststellen van een plan is het maatschappelijk ondersteuningsplan van de gemeente het uitgangspunt;
 - . wordt minimaal één keer per jaar met de burger en/of de burgervertegenwoordiger besproken. In het plan wordt dit vastgelegd. Bijstellingen en veranderingen in het ondersteuningsplan worden schriftelijk vastgelegd;
 - . wordt conform het gemaakte maatschappelijk ondersteuningsplan geboden;
 - . vertaalt de opdracht in concrete werkafspraken: welke huishoudelijke ondersteuning ontvangt de burger, op welke dagen en tijdstippen, passend in zijn dag- weekprogramma;
 - . bevat ook praktische afspraken, zoals over het omgaan met sleutels van burger;
 - . beschrijft hoe de ondersteuning is afgestemd met eventuele mantelzorgers en hoe het eigen netwerk van de burger daar waar mogelijk een actieve rol speelt in de huishoudelijke ondersteuning;
 - . dient door zowel burger als aanbieder ondertekend te zijn;
 - . wordt aan de burger ter beschikking gesteld.

De uiteindelijke invulling wordt tussen cliënt en aanbieder vastgesteld.

- b. Bij tijdelijke opvang gaat het om die tijden dat de partner vanwege werkzaamheden niet thuis is. Bij de toekenning stelt het college bij beschikking vast om welke tijdelijke periode het gaat en op welke wijze gezocht dient te worden naar een definitieve oplossing. Het college kent huishoudelijke ondersteuning toe in te behalen resultaten.
- c. Ten aanzien van mantelzorgers zal door het college rekening worden gehouden met hun belangen als het gaat om het thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren.
- d. Als er sprake is van zorg voor thuiswonende kinderen kan een beroep gedaan worden op het pluspakket huishoudelijke ondersteuning. Dit pluspakket wordt ingezet als aanvulling op het reguliere pakket huishoudelijke ondersteuning.

3.1.4 Resultaat 4: ondersteuning bij het zelfstandig leven

Inleiding

Deze vorm van ondersteuning wordt over het algemeen individueel ingevuld. Op het moment dat dit ook in groepsverband kan plaatsvinden, is die vorm van ondersteuning (bij maatschappelijke deelname) voorliggend. Ondersteuning vanuit een groep is namelijk goedkoper dan individuele ondersteuning. De maatwerkvoorziening Ondersteuning Zelfstandig Leven bestaat uit twee niveaus (OZL 1 en OZL 2). De Twentse gemeenten werken resultaatgericht. Dat betekent dat het te behalen resultaat centraal staat. Dit resultaat wordt opgenomen in het ondersteuningsplan. De ondersteuning kan onder andere gericht zijn op de volgende resultaten, waarbij bij jeugdigen de resultaten gerelateerd zijn aan de leeftijd (de onderstaande lijst is niet limitatief):

Cliënt is in staat om:

- . zijn financiële situatie gezond te houden;
- . te voorzien in de eerste levensbehoeften;
- . taken uit te voeren rondom het huis;

- . isolement te voorkomen;
- . besluiten te nemen;
- . zichzelf te verzorgen;
- . op een passende manier voor zichzelf op te komen;
- . stabiel te functioneren en te participeren in de samenleving;
- . zelfstandig of thuis te blijven wonen;
- . zich zelfstandig te verplaatsen met algemeen gebruikelijke vervoersmiddelen;
- . gezond te leven en hier naar te handelen (voeding en beweging);
- . de eigen algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL) zo veel mogelijk zelf te verrichten.
- . Ook kan tot de resultaten behoren dat de omgeving van de cliënt in staat is met (de gevolgen van) de beperking van de cliënt om te kunnen gaan.

De omvang wordt bepaald aan de hand van twee niveaus (1, 2). Hieronder volgt een omschrijving op hoofdlijnen (niet limitatief):

Ondersteuning Zelfstandig Leven 1

- . De cliënt kan communiceren en zelf om ondersteuning vragen. De ondersteuning is erop gericht door stimulans en/of toezicht ervoor te zorgen dat de cliënt in staat is om zijn/haar sociale leven Zelfstandig vorm te geven;
- . Er is doorgaans geen primaire noodzaak tot het overnemen van taken, bijvoorbeeld bij de dagelijkse routine. De ondersteuning kan zich dus wel richten op het overnemen van taken door een professional.
- . Het gaat in deze vorm van ondersteuning om planbare zorg. De cliënt is zich ervan bewust dat begeleiding op vaste dagen en tijdstippen langs komt om de ondersteuning te verlenen. De cliënt kan zijn hulpvraag uitstellen. Mocht er een ad hoe situatie ontstaan dan weet de cliënt hier zelf mee om te gaan of brengt dit in bij de volgende afspraak met de begeleiding.

Ondersteuning Zelfstandig Leven 2

- . De communicatie gaat niet altijd vanzelf doordat de cliënt soms niet goed begrijpt wat anderen zeggen en/of zichzelf niet voldoende begrijpelijk kan maken.
- . De cliënt kan (nog) niet Zelfstandig problemen oplossen en/of besluiten nemen.
- . Voor de dagstructuur en het voeren van regie heeft de cliënt ondersteuning van anderen nodig. Ondersteuning wordt geboden bij het oplossen van problemen, het Zelfstandig nemen van besluiten, het regelen van dagelijkse bezigheden en de dagelijkse routine (gebrek aan dag- en nachtritme) die voor de cliënt niet vanzelfsprekend zijn. Deze problemen kunnen zodanige vormen aannemen dat de cliënt geholpen moet worden met ondersteuning.
- . De ondersteuning kan zich ook richten op het, tijdelijk, overnemen tot en met het aanleren van taken door een professional. Het kan dan vooral gaan om ondersteuning bij voor de cliënt complexere activiteiten. Dit kan ook voor eenvoudige taken gelden.
- . Het gaat in deze vorm van ondersteuning om zowel planbare als niet planbare zorg. De cliënt heeft naast één of meerdere vaste dagen en tijdstippen begeleiding ook ondersteuning nodig wanneer zich een ad hoe situatie voordoet. De cliënt heeft dan direct ondersteuning nodig (telefonisch/oproepbaar).

3.2 Participatie

3.2.1 Resultaat 1: Zich verplaatsen in en om de woning

Inleiding

Hierbij gaat het om het zich kunnen verplaatsen in en om de woning. Dat sluit op zich de rolstoel voor incidenteel gebruik bijna altijd uit, omdat die nu juist daar niet voor bedoeld is, maar voor verplaatsingen over langere afstanden elders, tijdens uitstapjes.

Afwegingskader

- a. Het gaat om het zich verplaatsen in en om de woning. Dat betekent dat het om verplaatsingen gaat die direct vanuit de woning worden gedaan. Daarom gaat het hier om belanghebbenden die voor het dagelijks zittend verplaatsen zijn aangewezen op een rolstoel.
- b. Rolstoelen voor het zogenaamde 'incidentele' gebruik, waarbij de rolstoel in de auto wordt meegenomen om elders, bij het winkelen of bij uitstapjes, te gebruiken, vallen niet onder dit te bereiken resultaat, maar onder resultaat 8 "De mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan maatschappelijke, recreatieve en religieuze activiteiten.
- c. De sportvoorziening, waaronder een sportrolstoel wordt niet gerekend tot een rolstoel voor het verplaatsen in en rond de woning.

- d. Als er noodzaak bestaat voor een rolstoel voor dagelijks zittend gebruik, zal wanneer nodig via een medisch en/of ergotherapeutisch advies door het college een programma van eisen worden opgesteld.
- e. Een rolstoel kan door het college verstrekt worden in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget.
- f. Bij verstrekking in natura, wordt de voorziening in bruikleen verstrekt en vallen alle kosten van onderhoud en verzekering onder de verstrekking.
- g. Ten aanzien van het verstrekken van een rolstoel in de vorm van een persoonsgebonden budget, wordt verwezen naar hetgeen hierover is opgenomen in het hierna volgende hoofdstuk.
- h. Ten aanzien van mantelzorgers zal door het college rekening worden gehouden met hun belangen.

Toelichting: Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat als de mantelzorger niet in staat is de rolstoel in alle omstandigheden te duwen, er een ondersteunende motorvoorziening verschaf kan worden.

3.2.2 Resultaat 2: Zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel

Inleiding

Het lokaal verplaatsen per vervoermiddel is de mogelijkheid om in de eigen woon- en leefomgeving te gaan en staan waar men wil. Er wordt gesproken over lokaal verplaatsen, waarbij gedacht moet worden aan verplaatsingen in een straal van 20 tot 30 kilometer rond de woning. Buiten dit gebied kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden van het boven-regionale vervoer, dat Valys in opdracht van het ministerie van VWS verricht. Hiervoor is een Wmo-toekenning voor een vervoersvoorziening, rolstoel of scootmobiel nodig. Het hebben van een OV begeleiderskaart of een gehandicaptenparkeerkaart voldoet ook.

Een collectief vervoersysteem heeft prioriteit, zodat de keuze voor een persoonsgebonden budget beperkt kan worden, mits men rekening houdt met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager. Er wordt geen onbeperkte kosteloze vervoermogelijkheid aangeboden. Zoals ook voor personen zonder beperkingen geldt, moet men voor het vervoer een bijdrage te betalen al dan niet in de vorm van een tarief.

Afwegingskader

- a. Als iemand gebruik kan maken van het openbaar vervoer en ook het openbaar vervoer kan bereiken, dan is dit voorliggend. Het criterium "gebruik of het bereiken van het openbaar vervoer is onmogelijk" wordt als volgt ingevuld:
 - . de persoon met beperkingen (hierna belanghebbende) is niet in staat om zich zelfstandig te verplaatsen, met of zonder loophulpmiddel;
 - . belanghebbende kan de wachttijden bij de bushalte niet overbruggen;
 - . of belanghebbende kan de instap in de bus niet maken;
 - . of belanghebbende is niet in staat langere tijd te zitten of de beweging van de bus of de trein te doorstaan.

Naast lichamelijke beperkingen is het ook mogelijk dat iemand wegens psychische of psychosociale problemen niet in staat is met het openbaar vervoer te reizen.

Verder is het ontbreken van openbaar vervoer geen criterium of argument voor het verkrijgen van een vervoersvoorziening. Voorbeelden van voorzieningen die als algemeen gebruikelijk worden aangemerkt, zijn: tandems, reguliere (elektrische) fietsen, fietsen met lage instap, fietsen met hand- of terugtraprem of fietsen met andere vrij verkrijgbare kleine aanpassingen.

- b. Als blijkt dat ondersteuning nodig is, zal eerst gekeken worden waar de vervoersbehoefte van de aanvrager/betrokkene uit bestaat.
- c. Aan de hand van deze vervoersbehoefte zal het college beoordelen of deze behoefte bij een persoon met een maximale loopafstand van 800 meter ingevuld kan worden met een systeem van collectief vraagafhankelijk vervoer. Hierbij houdt het college rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager/betrokkene. *Toelichting: Is er een indicatie voor het gebruik van het collectief vraagafhankelijk vervoer, dan ontvangt men een Wmo-vervoerpas, waarmee men tegen gereduceerd tarief kan reizen met de regiotaxi.*

Kinderen en vervoersvoorzieningen

Kinderen tot 4 jaar hebben geen zelfstandig vervoerspatroon en komen niet in aanmerking voor een Wmo-vervoerpas dan wel een maatwerkvoorziening. Kinderen jonger dan 4 jaar hebben geen vervoersprobleem, omdat de ouders hen kunnen meenemen zonder dat een aparte voorziening hoeft te worden getroffen. Voor deze leeftijdsgroep lijken de vervoersproblemen, voor zover ze betrekking hebben op begeleiding of gesloten vervoer, niet zodanig afwijkend van de vervoersproblemen van leeftijdsgenoten dat er aanleiding is voor een maatwerkvoorziening.

Kinderen van 4 tot 12 jaar hebben een gedeeltelijke vervoersbehoefte en worden bij het verplaatsen bijna altijd begeleid door ouders.

Kinderen van 12 jaar en ouder hebben, evenals volwassenen, een zelfstandige vervoersbehoefte. Op basis hiervan wordt het volgende beleid gehanteerd:

- Cliënten beneden de 4 jaar ontvangen geen voorziening.
- Cliënten in de leeftijd van 4 tot 12 jaar ontvangen een halve voorziening, 325 zones voor het collectief vervoer op jaarbasis of wanneer het collectief vervoer geen adequate voorziening is 50% van de financiële tegemoetkoming.
- Cliënten vanaf 12 jaar ontvangen een gehele voorziening.

Gevallen waarin deze regel onredelijk zou werken, worden individueel beoordeeld.

- d. Met een systeem voor collectief vervoer of met een andere maatvoorziening moet tenminste een afstand van 1500 - 2000 km per jaar te kunnen worden afgelegd. Als daar aanleiding voor is, kan het college dit aantal ophogen. *De omvang van het gebied, waarvoor de compensatieplicht geldt, omvat een straal van 20 – 30 kilometer te rekenen vanaf de woning van de persoon met beperkingen. Daarnaast moet een persoon met beperkingen zich zodanig kunnen verplaatsen, dat aansluiting gevonden kan worden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen.*
- e. Bij personen met een zeer beperkte loopafstand zal het college beoordelen of naast een voorziening als collectief vervoer ook nog een voorziening verstrekt moet worden voor de zeer korte afstand.
- f. Indien collectief vervoer niet mogelijk is^[1], kan het college een maatwerkvoorziening in de vorm van een voorziening in natura of een persoonsgebonden budget te besteden aan vervoer verstrekken.
- g. Ten aanzien van het verstrekken van een vervoermiddel in de vorm van een persoonsgebonden budget, wordt verwezen naar hetgeen hierover is opgenomen in het hierna volgende hoofdstuk.
- h. Met de positie van mantelzorgers kan rekening worden gehouden bij het bepalen van de vervoersvoorziening.

3.2.3 Resultaat 3: De mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan maatschappelijke, recreatieve en religieuze activiteiten

Inleiding

Het gaat hierbij om de mogelijkheid deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke en religieuze activiteiten, dat wil zeggen deel te kunnen nemen aan het leven van alledag.

Een belangrijke voorwaarde hiervoor zit in een ander te bereiken resultaat: het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.

Afwegingskader

- a. Als het gaat om een vervoerprobleem zal het college eerst beoordelen of dit via het hiervoor besproken resultaat opgelost kan worden.

3.2.4 Resultaat 4: ondersteuning bij maatschappelijke deelname (voorheen begeleiding groep/dagbesteding)

Inleiding

Deze vorm van ondersteuning vindt plaats in groepsverband en de mate van ondersteuning wordt vastgesteld in dagdelen.

Ondersteuning Maatschappelijke Deelname bestaat uit twee niveaus (1, 2). De Twentse gemeenten werken resultaatgericht. Dat betekent dat het te behalen resultaat centraal staat. Dit resultaat wordt opgenomen in het ondersteuningsplan. De ondersteuning Maatschappelijke Deelname is gericht op een zinvolle besteding van de dag en kan onder andere gericht zijn op de volgende resultaten (niet limitatief):

- . Sociale activiteiten buitenshuis;
- . Deelname aan georganiseerde activiteiten;
- . (Betaald) werk met ondersteuning;
- . Aanleren werknemersvaardigheden;
- . Ontlasten mantelzorger;
- . Het aanbieden van routine en structuur voor de dag;
- . Voorkomen van verwaarlozing/opname;
- . Stimuleren van niet-uitstelbare ADL-handelingen zoals toiletgang, toezien op medicatie-inname, nuttigen maaltijd.

Ondersteuning Maatschappelijke Deelname 1

- De ondersteuning is erop gericht door stimulans en/of toezicht te zorgen dat de cliënt in staat is zijn /haar sociale leven Zelfstandig vorm te geven. De ondersteuning biedt structuur en geeft een adequate invulling aan de dag;
- Er is doorgaans geen primaire noodzaak tot het overnemen van taken, bijvoorbeeld bij de dagelijkse routine. De cliënt kan zelf om ondersteuning vragen, maar stimuleren en toezicht zijn wel nodig.

Ondersteuning Maatschappelijke Deelname 2

- Ondersteuning wordt geboden bij het oplossen van problemen en het Zelfstandig nemen van besluiten. De ondersteuning houdt er rekening mee dat de communicatie niet altijd vanzelf gaat doordat de cliënt niet altijd begrijpt wat anderen zeggen en/of zichzelf niet voldoende begrijpelijk kan maken.
- De ondersteuning kan zich ook richten op het, tijdelijk, overnemen tot en met het aanleren van taken door een professional, omdat de cliënt ernstige problemen heeft. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om ondersteuning bij voor de cliënt complexere activiteiten die van de cliënt moeten worden overgenomen. Ook het uitvoeren van eenvoudige taken en communiceren gaan moeizaam. De cliënt kan niet Zelfstandig problemen oplossen en/of besluiten nemen.
- De ondersteuning houdt er rekening mee dat de cliënt mogelijk meer interventies nodig heeft door bijvoorbeeld gedragsproblemen.

3.3 Beschermd wonen

De Wmo verstaat onder beschermd wonen het volgende:

Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Voor het bieden van beschermd wonen kan aanleiding bestaan indien iemand er vanwege psychische problematiek niet in slaagt om zelfstandig te wonen zonder de directe nabijheid van 24 uur per dag toezicht of ondersteuning. Tot nu toe wonen veel mensen die zich vanwege psychische problemen niet zelfstandig kunnen handhaven in regionale instellingen voor beschermd wonen (RIBW).

Als blijkt of wordt gesignaleerd dat de burger (mogelijk) beschermd wonen nodig heeft, wordt deze situatie gemeld bij de Centrale Intake Maatschappelijke Opvang Twente (CIMOT). Vanuit het Cimot wordt, samen met de gemeente van herkomst en de melder de noodzaak beoordeeld. Indien een voorziening in de vorm van beschermd wonen noodzakelijk is, wordt bij voorkeur een plaats in de gemeente van herkomst gerealiseerd. De maatwerkvoorziening beschermd wonen wordt door de centrumgemeente toegekend en gerealiseerd.

Het criterium is dat de voorziening erin moet voorzien dat cliënt, indien dat kan en zo snel mogelijk, weer in staat is zich op eigen kracht te handhaven in de maatschappij.

3.4 Opvang

Opvang houdt onder de Wmo in het bieden van onderdak en begeleiding voor personen die de thuis-situatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Als blijkt of wordt gesignaleerd dat de burger (mogelijk) opvang nodig heeft, wordt deze situatie gemeld bij de Centrale Intake Maatschappelijke Opvang Twente (CIMOT). Vanuit het Cimot wordt, samen met de gemeente van herkomst en de melder de noodzaak beoordeeld. Indien een voorziening in de vorm van opvang noodzakelijk is, wordt bij voorkeur een plaats in de gemeente van herkomst gerealiseerd. De uitvoering van opvang is voor de gemeente belegd bij de Centrumgemeenten.

3.5 Kortdurend verblijf

Algemeen doel van kortdurend verblijf is het ontlasten van mantelzorgers en stimuleren dat cliënten zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Een logeersituatie in verschillende varianten om de thuissituatie te ontlasten, kan als deelproduct worden ingezet. Kortdurend verblijf onder de Wmo is bedoeld voor mensen van 18 jaar en ouder. Jongere mensen vallen voor kortdurend verblijf onder de Jeugdwet. Ook vanuit de Wet langdurige zorg is logeeropvang mogelijk voor mensen die zelfstandig wonen, maar blijvend 24 uur per dag zorg in de nabijheid en/of permanent toezicht nodig hebben. In de Wmo kan voor kortdurend verblijf worden voorzien in de vorm van logeeropvang. Dit is een vorm van respijtzorg, die bedoeld is om mantelzorgers/ gezinnen te ontlasten bij in de zorg en ondersteuning voor hun naasten. Het gebruik van logeeropvang fluctueert sterk, waardoor het lastig is een constante bezettingsgraad te realiseren. Gezien de taakstelling van de gemeenten, zoals het inzetten op (versterking van) de eigen kracht van inwoners en het inzetten op (versterking van) informele zorg, is het van belang dat voldoende logeeropvang beschikbaar is en blijft in Twente. De gemeente werkt samen met de an-

dere 13 Twentse gemeenten bij het realiseren van voldoende aanbod aan logeeropvang. Cliënten die een beroep willen doen op kortdurend verblijf, melden zich bij de gemeente. Kortdurend verblijf kan gelijktijdig met ondersteuning bij zelfredzaamheid of bij maatschappelijke deelname ingezet worden. Het tarief voor kortdurend verblijf omvat alleen het verblijf zelf, niet de noodzakelijke ondersteuning.

4 Regels voor PGB

Indien aan cliënt een maatwerkvoorziening wordt toegekend, vindt verstrekking plaats in natura of in de vorm van een Persoonsgebonden Budget (PGB). De Wmo vermeldt in artikel 2.3.6. welke voorwaarden er gelden bij het verstrekken van een PGB:

- a. de cliënt is naar het oordeel van het college op eigen kracht voldoende in staat te achten tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake dan wel met hulp uit zijn sociale netwerk of van zijn vertegenwoordiger, in staat te achten de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;
- b. de cliënt stelt zich gemotiveerd op het standpunt dat hij de maatwerk- voorziening als persoonsgebonden budget wenst geleverd te krijgen;
- c. naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, veilig, doeltreffend en cliëntgericht worden verstrekt.

a. ***Bekwaamheid van de aanvrager***

De eerste voorwaarde betreft de bekwaamheid van de aanvrager. Allereerst wordt van een burger verwacht dat deze zelfstandig een redelijke waardering kan maken van zijn belangen ten aanzien van de zorgvraag. De gemeente vraagt de inwoner duidelijk te maken welke problemen hij heeft, hoe deze zijn ontstaan en bij welke ondersteuning de aanvrager gebaat zou zijn.

Ten tweede wordt van de aanvrager verwacht dat deze de aan het PGB verbonden taken op een verantwoorde wijze kan uitvoeren. Bij deze taken kan gedacht worden aan het kiezen van een zorgverlener die in de zorgvraag voldoet, het aangaan van een contract, het in de praktijk aansturen van de zorgverlener en het bijhouden van een juiste administratie. De budgethouder dient immers ook een zorgovereenkomst te overleggen met de SVB voordat de SVB tot betalingen over kan gaan naar de zorgverleners.

De bekwaamheid voor het hebben van een PGB wordt in samenspraak met de aanvrager getoetst, maar het oordeel van de gemeente is hierin leidend. Mocht de gemeente van oordeel zijn dat de persoon (dan wel met hulp uit zijn sociale netwerk of van zijn vertegenwoordiger) niet bekwaam is voor het houden van een PGB, dan kan de gemeente het PGB weigeren. Dat is een beslissing van de gemeente waarop een aanvrager vervolgens bezwaar kan maken.

b. ***Motivering door de aanvrager***

De tweede voorwaarde betreft de motivering door de aanvrager.

Volgens de Wmo 2015 dient de aanvrager gemotiveerd aan te geven dat hij de maatwerkvoorziening als PGB geleverd wenst te krijgen.

c. ***Gewaarborgde kwaliteit van de dienstverlening***

De derde voorwaarde om in aanmerking te komen voor een PGB houdt in dat de kwaliteit van de middelen het PGB te verwerven ondersteuning naar het oordeel van het college gewaarborgd moet zijn. Voor de ondersteuning en zorg die wordt ingekocht met het PGB gelden dezelfde kwaliteitseisen als voor voorzieningen in natura.

De budgethouder heeft zelf de regie over de ondersteuning die hij met het persoonsgebonden budget contracteert. Daarmee krijgt hij ook de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de geleverde ondersteuning en kan hij deze zo nodig bijsturen. Het college kan op basis van deze bepaling vooraf toetsen of de veiligheid, doeltreffendheid en cliëntgerichtheid voldoende is gegarandeerd.

De kwaliteitseisen die gelden voor de ingekochte ondersteuning in natura kunnen niet 1 op 1 worden toegepast op het PGB. Bij het beoordelen van de kwaliteit weegt de gemeente mee of de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen in redelijkheid geschikt zijn voor het doel waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt. Wij vragen de cliënt om in het PGB-budget(bestedings)plan, dat wordt gekoppeld aan het maatschappelijk ondersteuningsplan dat hij samen met de regisseur of specialist maakt, inzichtelijk te maken waar hij zijn ondersteuning zal inkopen, op welke manier deze ondersteuning bijdraagt aan zijn participatie en zelfredzaamheid en hoe de veiligheid, doeltreffendheid en cliëntgerichtheid van de ondersteuning is gewaarborgd. Na 'akkoord' hierop wordt een beschikking inclusief een PGB afgegeven op basis van het ondersteunings- en budgetplan.

In het maatschappelijk ondersteuningsplan spreken cliënt/budgethouder en gemeente af op welke termijn ze de behaalde resultaten met het PGB en de daaraan verbonden voorwaarden evalueren, waaronder de vraag of de ingekochte ondersteuning aan de kwaliteitseisen voldoet.

Het college kan een PGB weigeren als het PGB hoger is dan de kosten die de gemeente zou maken voor een voorziening in natura. Dit is niet bij voorbaat een reden om een PGB te weigeren. Als cliënt bereid is het verschil zelf te financieren, kan een PGB worden toegekend. Een PGB kan ook worden geweigerd wanneer de cliënt niet voldoet aan de, aan het toekennen van een PGB, verbonden voorwaarden of als cliënt het PGB niet gebruikt of voor een ander doel gebruikt.

Een PGB wordt geweigerd als cliënt onvolledige of onjuiste gegevens heeft verstrekt en de juiste of volledige gegevens zouden leiden tot een andere beslissing of als cliënt het PGB niet gebruikt voor het beoogde resultaat.

Het PGB wordt zonder verantwoordingsvrij bedrag toegekend. PGB budgethouders mogen vanuit het budget de volgende uitgaven wel doen:

- o Alle bijkomende kosten voor de zorgverleners, zoals de werkgeverslasten voor zorgverleners met een arbeidsovereenkomst en wettelijk toegestane vergoedingen, zoals reiskostenvergoedingen voor woonwerkverkeer, verlofregelingen, pensioenvoorziening en spaarloon.
- o Vervoerskosten, maar alleen als er een beschikking is voor begeleiding in dagdelen (dagopvang), samen met een indicatie voor vervoer van en naar de plek waar die begeleiding geboden wordt.
- o Maximaal 13 weken PGB in EU-landen: budgethouders kunnen maximaal 13 kalenderweken ondersteuning inkopen in het buitenland (binnen de EU). Wanneer een budgethouder langer dan een aaneengesloten periode van 6 weken naar het buitenland (binnen EU) gaat, dan moet hij vóóraf toestemming vragen aan de gemeente om het PGB in het buitenland (binnen EU) te besteden of dit opnemen in het maatschappelijke ondersteuningsplan en budgetplan.

PGB budgethouders mogen vanuit het budget in ieder geval de volgende uitgaven niet doen:

- o Kosten voor bemiddeling.
- o Kosten voor het voeren van een PGB-administratie.
- o Kosten voor ondersteuning bij het aanvragen en beheren van het PGB.
- o Contributie voor het lidmaatschap van Per Saldo, kosten voor het volgen van cursussen over het PGB, kosten voor het bestellen van informatiemateriaal.
- o Alle zorg en ondersteuning die onder een andere wet dan de Wmo en Jeugdwet vallen.
- o Alle zorg en ondersteuning die onder een algemene voorziening en/of algemeen gebruikelijke voorzieningen.
- o Ondersteuning inkopen buiten EU-landen. Controle op kwaliteit en financiën is dan nauwelijks mogelijk.

In de Wmo 2015 is bepaald dat bij een PGB sprake is van een zogenaamd trekkingsrecht. Dit houdt in dat het PGB wordt overgemaakt naar de Sociale Verzekeringsbank (SVB). SVB betaalt na ontvangst en goedkeuring van de facturen uit aan de budgethouder of verlener van ondersteuning. Het trekkingsrecht geldt in 2015 alleen voor PGB's die per periode worden uitbetaald. In de praktijk komt dit erop neer dat alleen de PGB's voor huishoudelijke ondersteuning in 2015 onder het trekkingsrecht vallen. De gemeente betaalt in 2015 de éénmalige PGB's zelf uit. Het Rijk is van plan om vanaf 2016 ook deze PGB's onder het trekkingsrecht te laten vallen.

Een PGB is een geldbedrag bedoeld om zelf hulp bij het huishouden of een voorziening mee aan te schaffen of te betalen. Nadere bepalingen voor het verstrekken van een PGB:

- a. Er is geen sprake van een kortdurende noodzaak voor de maatwerkvoorziening. Deze situatie doet zich bijvoorbeeld voor bij te verwachten kortdurend gebruik, wanneer verwacht wordt dat de beperkingen vrij snel zullen toenemen (zoals bij een progressief ziektebeeld) of bij spoed (zoals ontslag uit het ziekenhuis). Als deze situatie zich voordoet dan wordt de maatwerkvoorziening in natura verstrekt.
- b. Het college bepaalt de omvang van het PGB. Het bedrag van het PGB moet toereikend zijn om de maatwerkvoorziening te realiseren. Het maximale PGB staat gelijk aan de kostprijs van de in het geval van cliënt goedkoopst adequate, door het college ingekochte maatwerkvoorziening in natura.
- c. Voor ondersteuning uit de sociale omgeving die met een PGB wordt betaald wordt (in het kader van huishoudelijke ondersteuning) een lager tarief gehanteerd. Zie voor de hoogte van de bedragen het besluit Wmo. Achterliggende gedachte hiervoor is dat deze ondersteuning goedkoper ingekocht wordt door het ontbreken van overhead.
- d. Er wordt geen PGB verstrekt aan cliënten die geen ingezetenen zijn van de gemeente Rijssen of daar niet feitelijk verblijven. Uitzonderd verblijf van maximaal 13 weken in een EU land.

- e. Het PGB voor voorzieningen anders dan huishoudelijke ondersteuning is gelijk aan de tegenwaarde van de in de betreffende situatie goedkoopst adequate te verstrekken voorziening in natura, indien nodig aangevuld met een vergoeding voor
Het PGB wordt vastgesteld op basis van:
- . de nieuwprijs van de voorziening, inclusief eventuele kortingen vanwege contracten;
 - . de kosten van keuring, reparatie, onderhoud en WA-verzekering voor een periode van vijf jaar;
 - . een economische levensduur van vijf jaar.
- f. Wat betreft de voorzieningen maakt het college per toekenning een berekening. Daarbij moet het bedrag voldoende zijn om de voorziening aan te schaffen en dus de bestaande problemen voldoende te compenseren. Het PGB wordt in 1 keer uitbetaald. *Toelichting: De kosten van de voorziening als de voorziening in natura zou worden verstrekt zijn daarbij uitgangspunt. Dat kan afgeleid worden van bijvoorbeeld een offerte. Daarbij kunnen bedragen geteld worden voor het onderhoud en de reparaties van de voorziening, voor zover daar sprake van kan zijn. Deze bedragen zijn ofwel bij verstrekking in eigen beheer bekend vanuit het verleden, ofwel kunnen bij verstrekking via een leverancier bij de leverancier worden opgevraagd. Bij het bepalen van het bedrag van de voorziening wordt uitgegaan van het bedrag dat de voorziening bij verstrekking in natura zou kosten. Daarbij zal veelal sprake zijn van kortingen, omdat via een contract met een leverancier een grote hoeveelheid voorzieningen afgenomen wordt. Deze korting wordt doorberekend naar het persoonsgebonden budget. Het is immers niet de bedoeling dat een persoonsgebonden budget meer geld gaat kosten dan verstrekking in natura. Over het algemeen zal er van uitgegaan kunnen worden dat ook met een persoonsgebonden budget een voorziening met korting zal kunnen worden aangeschaft. Is dat niet het geval dan zal beoordeeld moeten worden of niet het volledige bedrag zonder korting vergoed zal moeten worden omdat anders het te bereiken resultaat onbereikbaar wordt. Verder zal worden uitgegaan van de situatie die er zou zijn als de voorziening in natura zou worden verstrekt. Zou dat een nieuwe voorziening zijn of een voorziening die verstrekt zou worden uit depot. In de eerste situatie wordt het bedrag bepaald op een nieuwe voorziening, met korting. In het tweede geval wordt het bedrag bepaald op het bedrag dat het zou kosten om de voorziening uit depot aan te schaffen.*
- g. Bij beschikking maakt het college zijn besluit aan de aanvrager bekend. In deze beschikking vermeldt het college wat de omvang van het persoonsgebonden budget is en voor hoeveel jaar het persoonsgebonden budget bedoeld is. Om volstrekt duidelijk te laten zijn wat met het persoonsgebonden budget dient te worden aangeschaft en meer precies: aan welke vereisten de aan te schaffen voorziening dient te voldoen, wordt een zo nauwkeurig mogelijk omschreven programma van eisen bij de beschikking gevoegd. *Toelichting: Met een programma van eisen kan voorkomen worden dat door onduidelijkheid omtrent de eisen die aan de voorziening gesteld moeten worden een verkeerde voorziening wordt aangeschaft. Dat wil zeggen een voorziening waarmee het beoogde resultaat niet bereikt kan worden. Dat zou tot inadequate voorzieningen kunnen leiden, waardoor het te bereiken resultaat, het compenseren van problemen, niet bereikt wordt, wat op zich weer tot nieuwe aanvragen aanleiding zou kunnen zijn. Dit is uitsluitend te voorkomen door een programma van eisen onderdeel uit te laten maken van de beschikking. Wordt dan toch een voorziening aangeschaft die niet aan dat programma van eisen voldoet, dan is gehandeld in strijd met de beschikking.* Het is niet mogelijk een deel van een voorziening in persoonsgebonden budget en een ander deel in natura te ontvangen. Wanneer bijvoorbeeld vier uur hulp bij het huishouden geïndiceerd is, is het niet mogelijk twee uur met behulp van een persoonsgebonden budget in te kopen en twee uur hulp bij het huishouden in natura te ontvangen. Het is wel mogelijk om voor verschillende Wmo-voorzieningen te kiezen voor een voorziening in natura en persoonsgebonden budget (bijvoorbeeld hulp bij het huishouden in natura en een persoonsgebonden budget voor een rolstoel).
- h. Het persoonsgebonden budget eindigt in de volgende gevallen (niet limitatief):
- als men permanent wordt opgenomen in een Wlz-instelling;
 - als men langer dan twee maanden tijdelijk wordt opgenomen in een Wlz-instelling of ziekenhuis;
 - als men zich niet houdt aan de verplichtingen van de persoonsgebonden budgetregeling;
 - bij overlijden van de budgethouder;
 - als men zelf verzoekt om beëindiging van het persoonsgebonden budget;
 - als men verzoekt om de hulp waarvoor persoonsgebonden budget wordt ontvangen om te zetten in hulp in natura.
 - ingeval van verhuizen
- i. Verplichtingen budgethouder

Hulp bij het huishouden Bij de verlening van een PGB voor hulp bij het huishouden worden de budgethouder verplichtingen opgelegd. In de bijlage bij de beschikking tot verlening van een PGB worden deze opgenomen. Een budgethouder is een persoon aan wie ingevolge de Wmo-verordening een PGB is toegekend en die aan het college verantwoording verschuldigd is over de besteding van het PGB.

De budgethouder:

- gebruikt het persoonsgebonden budget uitsluitend voor betaling van de hulp en de daarmee noodzakelijke verbonden kosten (bijvoorbeeld bemiddelings- en administratiekosten);
- koopt kwalitatief verantwoorde hulp in, die de werkzaamheden kan uitvoeren zoals vermeld in de beschikking;
- sluit een schriftelijke overeenkomst met de door hem/haar ingeschakelde hulpverlener(s) af;
- houdt van alle hulp die wordt ontvangen een registratie bij;
- die kiest voor een leverancier, die naast hulp bij het huishouden ook zorg levert in het kader van de Zorgverzekeringswet, kan volstaan met een afschrift van de rekeningen van deze leverancier voor een verantwoording achteraf;
- dient op verzoek de urenregistratie aan de gemeente te verstrekken;
- bewaart de overeenkomsten en (salaris)administratie gedurende 7 jaar;
- is zelf verantwoordelijk voor alle (wettelijke) verplichtingen en gevolgen die uit de overeenkomst met de hulpverlener voortvloeien, zoals bijvoorbeeld doorbetaling van loon bij ziekte en vakantie. Kosten van eventuele verzekeringen die hiervoor kunnen worden afgesloten, komen voor rekening van de budgethouder;
- loopt het risico voor de doorlopende werkgeversverplichtingen als een persoonsgebonden budget voor huishoudelijke hulp door omstandigheden vroegtijdig wordt beëindigd (zoals permanente opname in een Wlz –instelling of overlijden). Het persoonsgebonden budget wordt per het eerstvolgende kwartaal beëindigd. De budgethouder moet de werkgeversverplichtingen nakomen.

Wmo-hulpmiddelen

Bij de verlening van een persoonsgebonden budget voor een rolstoel, een scootmobiel, een ander verplaatsingsmiddel of een roerende woonvoorziening worden de budgethouder verplichtingen opgelegd. In de bijlage bij de beschikking tot verlening van een persoonsgebonden budget worden deze opgenomen.

De budgethouder:

- . gebruikt het persoonsgebonden budget uitsluitend voor de betaling van de voorziening en de daarmee noodzakelijke verbonden kosten (bijvoorbeeld administratiekosten);
- . besteedt het persoonsgebonden budget uitsluitend aan een kwalitatief verantwoorde en adequate voorziening conform het Programma van Eisen, zoals vermeld in de beschikking;
- . zorgt voor een goede en controleerbare vastlegging van ontvangsten, uitgaven en verplichtingen en houdt deze gedurende 7 jaar beschikbaar;
- . verantwoordt de besteding van het persoonsgebonden budget waarop het budget betrekking heeft. Ter controle op een rechtmatige besteding van het persoonsgebonden budget levert de budgethouder op verzoek van de gemeente alle gegevens aan die noodzakelijk zijn om dit recht te kunnen vaststellen. Hieronder vallen in ieder geval:
 - a. de factuur van de aangeschafte voorziening;
 - b. een betalingsbewijs van de aangeschafte voorziening;
 - c. overige bescheiden die het college voor de verantwoording nodig acht;
 - d. houdt ook van de verrichte betalingen voor keuring, reparatie, onderhoud en verzekering een inzichtelijke administratie bij;
- . geeft de, op grond van het persoonsgebonden budget aangeschafte, voorziening terug aan de gemeente als de voorziening niet meer volgens de opgelegde voorwaarden wordt gebruikt.
- j. Verantwoording en controle
Er vindt een jaarlijkse PGB-controle plaats waarbij alle PGB-houders verantwoording dienen af te leggen. In de maand december ontvangen alle budgethouders formulier voor het verantwoorden van het persoonsgebonden budget over het lopende kalenderjaar. Dit verantwoordingsformulier moeten zij ingevuld en ondertekend inleveren. Een aantal budgethouders vallen in de intensieve controle. Zij moeten de urenregistratie en bewijsstukken inleveren.

Cliënten met een PGB "Hulpmiddel" dienen na toekenning binnen zes weken de factuur van het hulpmiddel te overleggen. Op deze wijze vindt controle plaats of het toegekende budget, conform de beschikking is besteed.

5 Regels voor bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen

Vanuit de Wmo 2015 is het mogelijk een bijdrage te vragen in de kosten van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. In deze beleidsregels wordt alleen ingegaan op de kosten voor maatwerkvoorzieningen. Deze regels zijn immers alleen van toepassing op het moment dat een maatwerkvoorziening noodzakelijk blijkt te zijn. In de Wmo 2015 is de term "eigen bijdrage" vervangen door de term "bijdrage".

De bijdragen in de kosten voor een maatwerkvoorziening zijn gelimiteerd tot een bedrag gelijk aan de kostprijs van de voorziening. Een cliënt betaalt nooit meer. In het Besluit Wmo zijn regels vastgesteld met betrekking tot deze bijdragen.

Ook voor bijdragen in de kosten van maatwerkvoorzieningen onder de Wmo 2015 geldt dat deze worden vastgesteld en geïnd door het Centraal Administratie Kantoor (CAK).

***Toelichting:** Het CAK werkt met verzamelinkomens vanuit een peiljaar, welk jaar twee jaar voor het lopende jaar ligt. Dit is noodzakelijk om over de verzamelinkomens, die afkomstig zijn van de belastingdienst, te kunnen beschikken. In 2013 doet men aangifte over 2012, dus dat jaar is nog niet bekend. Vandaar dat het verzamelinkomen over 2011 in 2013 gebruikt wordt. Dit betekent dat er soms een voorlopige vaststelling zal plaatsvinden en achteraf een definitieve vaststelling. Het in mindering brengen van bijdragen zal daardoor vaak niet mogelijk zijn. Al deze activiteiten zullen door het CAK worden uitgevoerd. Een bijdrage voor een persoonsgebonden budget mag elke 4 weken gevraagd worden, maar mag nooit de grens die in het besluit is vastgelegd, te boven gaan. Ook mag een bijdrage de kostprijs van de voorziening niet te boven gaan.*

Voor woningaanpassingen voor kinderen onder de 18 jaar wordt een bijdragen in de kosten voor een maatwerkvoorziening gevraagd. Daarnaast worden voor de overige voorzieningen eveneens bijdragen in de kosten gevraagd. Een bijdrage in de kosten voor een rolstoel is wettelijk gezien niet mogelijk.

Voor de hoogte van de bijdragen wordt verwezen naar het Besluit Wmo.

De bijdrage wordt opgelegd voor zolang de cliënt gebruik maakt van de maatwerkvoorziening of voor zolang een PGB wordt toegekend.

6 Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

In de aanbestedingsprocedure Maatwerkvoorzieningen WMO 2015 zijn eisen gesteld aan de kwaliteit die aanbieders moeten leveren. Op de volgende punten zijn kwaliteitseisen geformuleerd:

- Personeel
- Dienstverlening
- Bejegening
- Privacy
- Administratieve processen

In het kader van contractbeheer wordt vastgesteld of de aanbieders voldoen aan de gestelde eisen.

7 Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

Client is op grond van de Verordening verplicht het college op de hoogte te stellen van feiten en omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot heroverweging van een genomen beslissing. Hierbij valt te denken aan het verminderen van beperkingen, verhuizing, samenwoning, uitbreiding sociaal netwerk.

Eerder was er in de Wmo geen wettelijke basis voor terugvordering. De wettelijke basis voor terugvordering is nu geregeld in artikel 2.1.3 lid 4 Wmo 2015.

Een van de onderwerpen die in de Verordening aan de orde komt, is de terugvordering en verrekening van ten onrechte of een teveel verstrekt bedrag aan PGB of een ten onrechte verstrekte voorziening in natura. De terugvordering/verrekening van verleende voorzieningen is een bevoegdheid van de gemeente. Voor intrekking, herziening en terugvordering is in het bijzonder aanleiding wanneer bijvoorbeeld niet of onvoldoende wordt voldaan aan de voorwaarden, waaronder de voorziening is verleend, er sprake is van het verstrekken van onjuiste gegevens of als een voorziening voor een te hoog bedrag is verleend en de belanghebbende dit wist of redelijkerwijs had kunnen weten. Onder meer in deze gevallen kan het recht op de voorziening worden ingetrokken of herzien en leidt dit tot gehele of gedeeltelijke terugvordering van de voorziening en/of van het ten onrechte of teveel verstrekte bedrag.

De herziening en intrekking vormen de grondslag voor de terugvordering.

Diverse omstandigheden kunnen ertoe leiden dat ten onrechte een Wmo-voorziening is verstrekt. Betreft het voorzieningen (al dan niet op geld waardeerbaar) of een periodiek PGB, dan kan dit aanleiding zijn om over te gaan tot terugvordering.

Terugvordering van een voorziening in natura kan bijvoorbeeld aan de orde zijn wanneer de belanghebbende in gebreke blijft zijn (eventuele) eigen bijdrage/eigen aandeel binnen de gestelde termijn en na aanmaning te voldoen. De gemeente Rijssen-Holten gaat in voorkomende gevallen tot intrekking/herziening en terugvordering over.

Ontstaansgrond schending informatieplicht

Het college vordert vorderingen die ontstaan zijn als gevolg van schending van de inlichtingenplicht altijd terug.

Geen terugvordering mogelijk

Het college vordert een eenmalig toegekende PGB niet (deels) terug. Bijvoorbeeld als belanghebbende na drie jaar bijvoorbeeld geen gebruik meer maakt van de scooter (b.v. door opgeheven beperkingen of door overlijden). Ook niet als het PGB voor een periode van vijf jaar is verstrekt. Het PGB is namelijk niet onverschuldigd betaald. Belanghebbende heeft immers het volledige PGB moeten aanwenden voor het gebruik van de scooter gedurende de periode van drie jaar. Wel wordt van de budgethouder verwacht, dat hij de, met het PGB aangeschafte, voorziening teruggeeft aan de gemeente.

Verrekening

Het college gaat tot verrekening over als er sprake is van een teveel betaalde of ten onrechte uitbetaald PGB en er in de volgende periode wederom recht bestaat op een PGB indien het een periodieke verstrekking betreft. Het teveel betaalde wordt dan verrekend met het toekomstige recht op betaling.

Vereiste beschikkingen

Een beschikking tot terugvordering van een financiële tegemoetkoming of persoonsgebonden budget dient te worden voorafgegaan door een intrekking- of herzieningsbeschikking. De intrekking- en herzieningsbeschikking en de terugvorderingsbeschikkingen zijn beschikkingen in de zin van artikel 1:3 Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat de belanghebbende hiertegen de rechtsmiddelen bezwaar, beroep en hoger beroep kan aanwenden.

Ontstaansdatum vordering

Een vordering van het college op belanghebbende in het kader van een terugvordering ontstaat op het moment dat de terugvorderingsbeschikking is genomen en bekend gemaakt. Deze ontstaansdatum kan van belang zijn in het kader van een schuldsaneringsregeling op grond van artikel 284 en volgende van de Faillissementswet (Wet schuldsanering natuurlijke personen, WSNP).

8 Jaarlijkse waardering mantelzorgers

In de Wmo wordt duidelijk de verplichting voor gemeenten genoemd jaarlijks een blijk van waardering te geven aan de mantelzorgers in de gemeente.

Voor 2015 is in een aparte beleidsregel deze jaarlijkse waardering beschreven. Uitgangspunt bij mantelzorg is dat mantelzorg structureel wordt ingezet. De wijze van waardering in 2016 en volgende jaren zal op een later tijdstip worden vastgesteld.

9 Tegemoetkoming meerkosten voor personen met een beperking of chronische problemen

De gemeente biedt voor burgers met een minimuminkomen toegang tot een collectieve basisverzekering en collectieve aanvullende zorgverzekering. Via het aanvullend pakket kunnen veelvoorkomende meerkosten van burgers met een chronische ziekte en/of beperking gedekt worden bij de zorgverzekeraar. Het belangrijkste voordeel van deze optie is dat de aanvullende zorgverzekering als eerste wordt aangesproken, voordat de meerkosten in aanmerking komen voor vergoeding door de gemeente. Bovendien brengt deze optie geen extra administratieve lasten voor burgers en gemeenten met zich mee: claimbeoordeling en afhandeling van declaraties, al dan niet rechtstreeks vanuit de zorgverlener, vindt immers plaats door de zorgverzekeraar. De gemeente heeft voor deze collectieve ziektekostenverzekering een contract afgesloten met Menzis.

Toegang tot de collectieve ziektekostenverzekering is voor iedere burger mogelijk met een inkomen onder 130 % van het sociaal minimum. De toegang vindt plaats via Bijzondere Bijstand.

In de gemeente is een grote groep verzekerden die van oudsher niet zijn verzekerd bij Menzis maar bij Salland Verzekeringen. Voor 2015 is het niet gelukt een contract te sluiten voor de hierboven beschreven collectieve ziektekostenverzekering. Voor deze burgers met een inkomen onder 130 % van het sociaal minimum is het mogelijk de meerkosten vergoed te krijgen via de Bijzondere Bijstand.

10 Betrekken van ingezetenen bij het beleid

De gemeente vindt het van belang burgers te betrekken bij het te formuleren beleid over de Wmo. Hiervoor is een Wmoraad geïnstalleerd en een reglement vastgesteld.

11 Inwerkingtreding en citeertitel

Deze beleidsregels treden op 1 januari 2017 in werking en wordt aangehaald als "beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Rijssen-Holten 2017".